

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Bureau Berichtenverkeer
Bezuidenhoutseweg 67 2594 AC 's-Gravenhage
Telefoon 070 - 3484824/3471166

Dir	Visie
Ag no	9416007650
Dossier	

DATUM/TIJD : 19/08/94 - 18:30
REFERENTIENUMMER : boni274/13347

gs m r t s plvs ps dgpz ap plvdgpz plan dges plvdges
dgis dgissa plvdgis dvlbz dvlwo ddi dcv drw dav dpv
dpvafdn dio dioafdn avv jura dmp
ezbeb/sgs bvd-d4
s:cfm adres

@#/

BZ-VERTROUWELIJK

MP

Afkomstig van : Amb. Bonn

Bestemd voor : min van bz

c.c.: ez/beb/sgs, bvd-d4

cc.: pv iaee, pv eg, pv geneve, ak-berlijn

Datum: 19 augustus 1994

Onderwerp: Plutoniumsmokkel/IAEA-algemene conferentie

Ref. Tengbergen 191

Op 19 dezer hadden Wnd EA en economische medewerkster gesprek met [redacted], AA referatsleiter internationale samenwerking nucleaire energie (opvolger van [redacted], benoemd plv CdP Peking), over de recente gevallen van plutoniumsmokkel en beleidsvoornemens Duitsland cq. Duitse voorzitterschap terzake.

Plutoniumsmokkel
=====

Er bestond in Duitsland nog geen enkele duidelijkheid over de omvang en de ernst van de internationale smokkel. Of er nu daadwerkelijk een markt bestond voor plutonium of dat de smokkel voornamelijk werd uitgelokt door undercover operaties kon op dit moment nog niet worden gezegd. In het meest recente geval in Bremen ging het in ieder geval om een journalist als vrager en een geheim agent als aanbieder(!). Het daar aangeboden materiaal betrof een geringe hoeveelheid plutonium (5% van 1 milligram) afkomstig uit rookmeldersystemen uit Russische kazernes uit voormalige DDR. Bij het in juni in Baden-Wuerttemberg opgespoorde plutonium ging het volgens zegsman vrijwel zeker om zeer zuiver Plutonium (99% Pu239), te zuiver voor gebruik in wapens, en dus afkomstig uit

boni274 . / .

Copies 14

7.

een laboratorium (omdat in dit materiaal haren van een penseel en glasspinters werden aangetroffen gaat het hier waarschijnlijk om laboratoriumafval). Het instituut vanwaar het afkomstig is is nog onbekend, maar dit kon door confrontatie van gevonden gegevens met een overzicht van dergelijke laboratoria worden geïdentificeerd. Volgens [REDACTED] hoefde dit niet per se een Russisch instituut te zijn, maar het feit dat Schmidbauer (Staatsminister in het Bundeskanzleramt) en ambassadeur von Wagner zaterdag 20 dezer met monsters van het materiaal naar Rusland reizen (en daar waarschijnlijk worden ontvangen door president Jeltsin), lijkt toch wel in deze richting te wijzen. Duitse delegatie zal zich eveneens op een aantal nucleaire sites (laten) informeren. Het lijkt erop dat beiden met een overzicht van potentiële bronnen moeten terugkeren. Over het vorige week in Muenchen ontdekte materiaal is nog slechts bekend dat het 87% Pu 239 betreft. Desgevraagd gaf zegsman aan dat op dit moment niet met de VS werd samengewerkt, doch slechts info terzake werd uitgewisseld.

Beleidsvoornemens

=====

Op lange termijn ziet Duitsland heil in een internationaal plutonium regime dat niet alleen management, maar ook controle van zowel civiel als ex-militair plutonium omvat. Dit regime zou in nauwe samenhang met een cut-off verdrag moeten worden uitonderhandeld. Ook de IAEA zou daarbij moeten worden betrokken. Daartoe zou in de CD zo snel mogelijk een mandaat voor cut-off onderhandelingen tot stand moeten komen.

V.w.b. korte termijn-maatregelen zal Duitsland in EU-verband aandacht vragen voor de volgende drie-sporen aanpak :

1) Internationale Centrum voor Wetenschap en Technologie. Van belang voor het onderbrengen van (werkloze) Russische wetenschappers. Ook zouden aan de hand van analyse van zwakke punten maatregelen moeten worden ontwikkeld tot verbetering van de beveiliging van nucleair materiaal. Zegsman had hoge achting voor de moraliteit van vele bij civiele en militaire projecten betrokken wetenschappers, gegeven de verleidingen waaraan zij bloot staan, daaraan in een adem toevoegend dat er nog geen enkel bewijs is dat het materiaal uit Rusland komt.

2) uit het TACIS-programma zouden meer opdrachten op het gebied van deze beveiliging moeten worden gefinancierd

3) op Europees niveau zou de onderlinge informatie-uitwisseling inzake (pogingen tot) smokkel moeten worden verbeterd. Daartoe werd deze week door min van bz Kinkel aangekondigd dat bevoegdheden van EUROPOL zouden moeten worden uitgebreid zodat deze ook op het terrein van de illegale handel in nucleair materiaal actief kan worden. Dit zal in eerste instantie in de Raad van ministers van Binnenlandse Zaken op 8 september a.s. worden besproken.

Op dzz. vraag of het voor de zeer korte termijn niet nuttiger was dat nationale meldpunten voor de illegale handel in nucleair materiaal informatie zouden gaan uitwisselen, antwoordde [REDACTED] dat hij daar geen zicht op had, maar dat Nederland dit eventueel zou kunnen inbrengen in het BiZa-traject. Het ging hem erom dat maatregelen zouden worden genomen. Daartoe diende een organisatie te bestaan. Waarom dan geen gebruik te maken van Europol, analoog aan de doelstellingen m.b.t. handel in drugs. Dat sloot aan op politieke richtlijnen van het Kanzleramt (dat zich overigens hierover nog niet heeft uitgelaten). Tijdens de gymnich-bijeenkomst op 10 en 11 september a.s. zouden maatregelen tegen plutoniumsmokkel eveneens op de agenda staan (dit zou worden voorbereid in gbvb-nucleaire non-prolwg van 4 september a.s.). Er werd gestreefd naar een slotverklaring terzake, die eventueel zou kunnen worden geïmplementeerd door een ad-hoc gbvb-werkgroep.

IAEA/Algemene Conferentie

=====

Van Duitse zijde werd bevestigd dat er in 1985 een afspraak is gemaakt over het roulatieschema voor bezetting van de functies in het bureau van de Algemene Conferentie (deze afspraak zou ook NL bekend moeten zijn) en dat nu Turkije, Oostenrijk en Duitsland aan de beurt zijn. Wegens EU-vzschap ambieert DU echter niet het voorzitterschap van de AC, maar van het Committee on the Whole. Welke van de andere twee landen kandidaat voor vz-schap AC zou zijn, was nog niet bekend.

van walsum 274

sr 1